

Wstęp do Informatyki 2023/2024

Lista 12

Instytut Informatyki, Uniwersytet Wrocławski

12, 16 i 24 stycznia 2024

Uwaga: Algorytmy rozwiązujące zadania z tej listy mogą mieć postać pseudokodu, w szczególności mogą wykorzystywać abstrakcyjne typy danych jak kolejka, stos i in.

1. [1] Podaj gramatykę bezkontekstową opisującą dziesiętny zapis liczb całkowitych. Liczba taka może zaczynać się znakiem $+$ lub $-$ (ale nie musi) po czym następuje niepusty ciąg cyfr. Zapis liczby nie może zawierać zbędnych wiodących zer, a liczba 0 nie powinna być poprzedzana znakiem $+$ ani $-$.
Przykład: 0, 123, -15 , +999 to poprawne zapisy liczb, natomiast +0, 01, $+ -3$, +09 oraz + są niepoprawne.
2. [1] Podaj bezkontekstową gramatykę opisującą zapis nieujemnych liczb rzeczywistych z przecinkiem dziesiętnym, w którym każda liczba ma tyle samo cyfr przed przecinkiem i po przecinku.

Przykład: 0.0, 0090.1117, 1.9 to poprawne zapisy, natomiast 0.00, 90.1117, 1.90 i . (napis złożony jedynie z przecinka) są niepoprawne w tym zadaniu.

3. [2] Wyrażenia należące do języka gramatyki $G(N, T, P, \langle expr \rangle)$, gdzie zbiór produkcji P w postaci BNF jest równy:

$$\begin{aligned}\langle expr \rangle &::= 0 \mid 1 \mid 2 \mid 3 \mid 4 \mid 5 \mid 6 \mid 7 \mid 8 \mid 9 \\ \langle expr \rangle &::= \langle expr \rangle + \langle expr \rangle \\ \langle expr \rangle &::= \langle expr \rangle - \langle expr \rangle \\ \langle expr \rangle &::= (\langle expr \rangle)\end{aligned}$$

mogą mieć wiele różnych drzew wyprowadzeń. Podaj przykład ilustrujący ten fakt, a następnie zaproponuj gramatykę, której język zawierać będzie tylko takie wyrażenia, które (dzięki nawiasom!) mają dokładnie jedno drzewo wyprowadzenia.

4. [1] Podaj jaki język definiuje gramatyka $G(N, T, P, S)$ gdzie $T = \{a, b, c\}$, $N = \{S, X, Y, Q, R, A, C\}$, a zbiór produkcji P jest następujący:

$$\begin{array}{lll}S \rightarrow X, S \rightarrow Y & & \\X \rightarrow Q C & Q \rightarrow a Q b, Q \rightarrow a b & A \rightarrow A a, A \rightarrow a \\Y \rightarrow A R & R \rightarrow b R c, R \rightarrow b c & C \rightarrow c C, C \rightarrow c\end{array}$$

Odpowiedź uzasadnij.

5. [1] Przeanalizuj działanie pierwszej wersji algorytmu konwersji wyrażenia do postaci ONP z wykładu (nie uwzględniającej priorytetów operatorów) na wyrażeniu postaci

$$a_1 p_1 a_2 p_2 \dots p_{k-1} a_k$$

dla $k > 1$, gdzie $a_1, \dots, a_k$ to argumenty a $p_1, \dots, p_{k-1}$ to operatory.

- (a) Podaj któremu z poniższych sposobów nawiasowania odpowiada utworzona postać ONP:

$$(\dots((a_1 p_1 a_2) p_2 a_3) \dots p_{k-1} a_k) \quad \text{czy} \quad (a_1 p_1 \dots (a_{k-2} p_{k-2} (a_{k-1} p_{k-1} a_k)) \dots)$$

- (b) Wskaż modyfikację algorytmu, która spowoduje przekształcenie wyrażenia do postaci odpowiadającej nawiasowaniu z punktu (a), którego nie wskazała(e)s w punkcie (a).

6. [1] Podaj algorytm sprawdzający, czy podany na wejściu ciąg $w_1, w_2, \dots, w_n$ gdzie $w_i \in \{0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, +, \times\}$ dla $i = 1, 2, \dots, n$ jest poprawnym wyrażeniem w postaci ONP. Uzasadnij poprawność swojego algorytmu, oszacuj jego złożoność czasową.

Wskazówki:

- Spróbuj wykorzystać podany na wykładzie algorytm wyznaczania wartości wyrażenia w postaci ONP.
  - Przykłady napisów, które nie są wyrażeniami ONP: $5\ 6\ 7\ +$ (za dużo argumentów); $5\ +\ 6\ 7\ \times$ (brak drugiego argumentu dla $+$).
7. [3] Opisz język $L(G)$ zdefiniowany przez gramatykę $G(N, T, P, S)$ gdzie $T = \{a, b, c\}$, $N = \{S, C\}$ z zbiór produkcji P jest następujący:

$$\begin{aligned} S &\rightarrow S\ a\ S\ b\ S \mid S\ b\ S\ a\ S \mid C\ S \mid S\ C \mid \epsilon \\ C &\rightarrow c\ C \mid \epsilon \end{aligned}$$

Udowodnij, że wskazany przez Ciebie język jest równy $L(G)$. Znaku $|$ używamy tutaj jako alternatywy, tak jak w notacji BNF, np. $C \rightarrow c\ C \mid \epsilon$ oznacza dwie produkcje: $C \rightarrow c\ C$ i $C \rightarrow \epsilon$.

Zadania dodatkowe, nieobowiązkowe (nie wliczają się do puli punktów do zdobycia na ćwiczeniach, punktacja została podana tylko jako informacja o trudności zadań wg wykładowcy)

1. [0] Wskaż, które z poniższych wyrażeń w postaci ONP są niepoprawne. Dla pozostałych podaj wartości i odpowiadające im wyrażenia w postaci standardowej (infixowej):

$$\begin{array}{ll} 5\ 1\ +\ 2\ 3\ \times\ 9\ +\ 8\ 7\ \times & 1\ 2\ 3\ 4\ 5\ +\ +\ +\ +\ + \\ 5\ 1\ 7\ +\ 2\ 3\ \times\ 9\ +\ 8\ 7\ \times & 1\ 2\ 3\ 4\ 5\ +\ +\ +\ +\ + \end{array}$$

2. [0.5] Mamy gramatykę G definiującą składnię instrukcji języka C, za wyjątkiem instrukcji `for`. W szczególności gramatyka zawiera nieterminal $\langle expr \rangle$, z którego można wyprowadzić wszystkie wyrażenia oraz nieterminal $\langle instr \rangle$ opisujący instrukcje. Podaj jak rozszerzyć taką gramatykę tak, aby dopuszczała również instrukcję `for`.
3. [1] Gramatyki podane na tej liście zadań i gramatyki tworzone w ramach rozwiązań zadań z listy zapisz w postaci BNF i EBNF (wykorzystaj dostępne w BNF i EBNF dodatkowe notacje skracające opis gramatyk).

4. [3*] Wyznacz ile drzew wyprowadzeń w gramatyce z symbolem startowym S , zbiorem nieterminali $N = \{S\}$ i produkcjami

$$S \rightarrow 0, \dots, S \rightarrow 9$$

$$S \rightarrow S + S, \quad S \rightarrow S \times S$$

$$S \rightarrow (S)$$

może mieć słowo postaci

$$a_1 p_1 a_2 p_2 \dots p_{k-1} a_k$$

gdzie $a_1, a_2, \dots, a_k \in \{0, 1, \dots, 9\}$ oraz $p_1, p_2, \dots, p_{k-1} \in \{+, \times\}$.